

Délinquance Juvénile

TRADUCTION EN COURS

De afgelopen jaren, maanden is jeugddelinquentie sterk in de aandacht gekomen. Niet alleen door verschillende sterk in het oog springende gedragingen van sommige jongeren maar ook door de interesse van het grote publiek voor de aanpak ervan. De rapportage over geweldsdelicten - steekpartijen en straatbendes - lijken de vraag naar een strenge en harde aanpak te rechtvaardigen.

In de berichtgeving wordt steevast gesproken van een verharding en een toename van de jeugdcriminaliteit en de jeugddelinquent lijkt steeds maar jonger te worden. Definitie

Jeugddelinquentie is een containerbegrip voor verschillende strafbare gedragingen & er wordt gesproken over als misdrijf omschreven feiten & gepleegd door jongeren tot 18 jaar. Misdrijf omschreven feiten zoals diefstal en inbraak, maar ook mishandeling, diefstal met geweld, racistisch geweld, vandalisme, graffiti spuiten, brandstichting, enz. worden hieronder begrepen.

Vanaf de leeftijd van 18 jaar is men strafrechtelijk meerderjarig en valt men dus niet meer onder het jeugdbeschermingsrecht. Evolutie van het fenomeen Statistische gegevens:

België kampt sinds jaren met een gebrek aan statistische gegevens. Het NICC heeft belangrijke stappen gezet voor wat betreft de aanmaak van jeugdstatistieken. Een eerste rapport werd voorgesteld in oktober 2007. Zie ook <http://nicc.fgov.be/index.aspx?SGREF=884> Algemene evolutie problematiek

Jeugddelinquentie wordt ervaren en aanzien als een belangrijk maatschappelijk probleem.

De aanpak ervan verloopt moeilijk:

- omdat er geen duidelijk zicht is op hoe groot en ernstig het probleem is omwille van het feit dat er sinds jaren geen degelijke jeugdstatistieken beschikbaar zijn;
- omdat het terrein ervaart dat jeugdcriminaliteit steeds ernstiger en zwaardere vormen aanneemt;
- omdat jeugdrechters stellen dat ze steeds meer worden geconfronteerd met jongeren die ernstige psychische problemen hebben;
- omdat er meer aandacht is voor minderjarige daders van seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- omwille van het allochtone vraagstuk inzake jeugddelinquentie;
- omwille van het gebruik van de nieuwe technologieën door jongeren bijv. bij mobbing, …
- omwille van de beperkte opvangmogelijkheden binnen de gemeenschappen. Bijv. voor psychiatrische jeugddelinquenten, minderjarige daders van seksueel grensoverschrijdend gedrag, …. Wetgeving Internationale wetgeving: UNO:

- Internationale Verdrag van de rechten van het kind

- United Nations Standard minimum rules for the administration of juvenile justice (Beijing-rules);¹

- United Nations Guidelines for the prevention of juvenile delinquency (de Riyadh-guidelines);²

- United Nations Rules for the protection of juveniles deprived of their liberty.³

- Le Protocole facultatif à la Convention relative aux droits de l'enfant, concernant l'implication d'enfants dans les conflits armés,

- Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée ;

- Les Règles minima des Nations Unies pour l'élaboration de mesures non privatives de liberté (Règles de Tokyo)

Raad van Europa :

- European convention on the exercise of children's rights

- Recommandation Rec(2003)20 du Comité des Ministres aux Etats membres concernant les nouveaux modes de traitements de la délinquance juvénile et le rôle de la justice des mineurs

- Recommandation Rec(2005)5 du Comité des Ministres aux Etats membres relative aux droits des enfants vivant en institution
- Recommandation 1597 (2003) relative à la situation des jeunes migrants en Europe
- Recommandation (87) 21 sur l'assistance aux victimes d'infractions et la prévention de la criminalité
- Charte sociale européenne
- La Recommandation Rec(2006)2 sur les règles pénitentiaires européennes ;
- La Recommandation Rec(2004)10 relative à la protection des droits de l'homme et de la dignité des personnes atteintes de troubles mentaux ;
- La Recommandation Rec(97)12 sur le personnel chargé de l'application des sanctions et mesures ;
- La Recommandation Rec(92)16 relative aux règles européennes sur les sanctions et mesures appliquées dans la Communauté ;
- La Recommandation n° R (87) 20 sur les réactions sociales à la délinquance juvénile Europe Union:
- Charte des droits fondamentaux Belgische wetgeving:
- Hervormde wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965, "wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade"
- Wet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 13 december 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de organisatie en financiering van de ouderstage, zoals vastgelegd in de wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade. (BS 13/07/2007).
- Wet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 13 december 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, betreffende de organisatie en de financiering van het herstelrechtelijk aanbod bedoeld in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade. (BS 13/07/2007).
- Samenwerkingsakkoorden inzake ouderstage:
- Decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 13 december 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de organisatie en financiering van de ouderstage, bedoeld in de wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade (BS Franstalige Gemeenschap 04/09/2007, Vlaamse Overheid 02/07/2007, Duitstalige Gemeenschap 12/06/2007)
- Ordonnantie houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord van 13 december 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de organisatie en financiering van de ouderstage, bedoeld in de wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade. (BS 24/08/2007)

- Samenwerkingsakkoorden inzake herstelgericht aanbod:

- Decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 13 december 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, betreffende de organisatie en de financiering van het herstelrechtelijk aanbod bedoeld in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade. (BS Duitstalige Gemeenschap 12/06/2007, Franstalige Gemeenschap 04/09/2007, Vlaamse Overheid 29/06/2007).

- Ordonnantie houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord van 13 december 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, betreffende de organisatie en de financiering van het herstelrechtelijk aanbod bedoeld in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade. (BS 24/08/2007).

- Decreten Vlaamse Gemeenschap:

- Gecoördineerde decreten VI Gem. 4 april 1990.

- Decreet betreffende de integrale jeugdhulp. (BS: 27-08-2002)

- Decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp. (BS 04/10/2004)

- Decreet betreffende de integrale jeugdhulp. (BS: 11/10/2004)

- Decreet tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de integrale jeugdhulp en van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp, wat het bestuurlijk beleid betreft, en tot bekrachtiging van sommige bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2006 betreffende het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, betreffende de inwerkingtreding van regelgeving tot oprichting van agentschappen in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en betreffende de wijziging van regelgeving met betrekking tot dat beleidsdomein. (BS: 23-04-2007)

- Decreten Franse gemeenschap:

- Décret du 4 mars 1991 relatif à l'aide à la jeunesse.

- Omzendbrieven:

- Ministeriële omzendbrief 1/2006 betreffende de wetten van 15 mei 2006 en 13 juni 2006 tot wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

- Ministeriële omzendbrief 1/2007 betreffende de wetten van 15 mei 2006 en 13 juni 2006 tot wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

- Ministeriële omzendbrief 2/2007 betreffende de wetten van 15 mei 2006 en 13 juni 2006 tot wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Strafrechtelijk beleid

Het werkdomein inzake jeugddelinquentie zit volop in een hervormingsfase. De wetswijzigingen - wet van 17 juli 2006 en wet van 15 mei 2006 - van de wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965, treden geleidelijk aan in werking. Dit brengt zowel bij de politiediensten, de parketten, de jeugdrechtbanken als bij de bevoegde diensten binnen de Gemeenschappen, belast met de uitvoering van bepaalde voorstellen en maatregelen, heel wat te weeg.

Het beschermingsperspectief werd behouden maar er werd een herstelgericht aanbod geformuleerd. Parket kan herstelbemiddeling aan de jongere voorstellen, de jeugdrechter kan herstelbemiddeling en herstelgericht groepsoverleg voorstellen. Tot de herstell filosofie behoren ook het geschreven project van de jongere en de prestatie van opvoedkundige aard en algemeen nut.

De ouders worden door de wetswijziging ook gewezen op hun verantwoordelijkheid. Het parket kan de ouders een ouderstage aanbieden, de jeugdrechter kan een ouderstage opleggen, doch enkel in bepaalde vastomlijnde situaties. Daartoe werden ook parket-criminologen jeugd & gezin aangeworven.

Het systeem van uithandengeving werd behouden, een opvallende wijziging hierin is dat de jongere na uit handen gegeven te zijn, zal verschijnen voor een gespecialiseerde jeugdkamer.

Aan de jeugdrechters werden ook nog andere maatregelen aangereikt om een adequate aanpak mogelijk te maken, zoals de plaatsing in een ziekenhuis, de plaatsing in een dienst deskundig op het gebied van alcohol & drugsverslaving, de plaatsing in een kinderpsychiatrische setting, …

Om de uitvoering van bepaalde maatregelen mogelijk te maken werden samenwerkingsakkoorden inzake ouderstage en herstelgericht maatregelen afgesloten⁴.

De uitvoering van de wetshervorming stelt in sommige arrondissementen nog problemen omwille van het (nog) niet aanwezig zijn van de structuren (bijv. ouderstage, referentieopvoeder,...). Het voortdurende tekort aan plaatsen blijft een heet hangijzer.

Een aanpak op maat wordt door de wet dan wel toegelaten, maar blijkt in de praktijk moeilijk uitvoerbaar te zijn.

Een algemeen strafrechtelijk beleid inzake jeugddelinquentie is er op dit moment niet. In plaats van een geïntegreerd structureel beleid te ontwikkelen omtrent bepaalde deelfenomenen, vb. veel plegers, wordt er aan symptoombestrijding gedaan. Activiteiten van de Dienst

- Door de dienst werden de verschillende omzendbrieven 2006/1, 2007/1 en 2007/2 betreffende de wetten van 15 mei 2006 en 13 juni 2006 tot wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, uitgewerkt.

- Adviesverlening betreffende de uitwerking van het samenwerkingsakkoord van 13 december 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, betreffende de organisatie en de financiering van het herstelrechtelijk aanbod bedoeld in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade.

- Adviesverlening betreffende de uitwerking van het samenwerkingsakkoord van 13 december 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de organisatie en financiering van de ouderstage, bedoeld in de wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade

- De uitwerking van een KB betreffende het verslag van een jeugdpsychiater voor de residentiële plaatsing van een jongere in een jeugdpsychiatrische dienst en het medische & psychologische onderzoek inzake de uithandengeving betreffende de wetten van 15 mei 2006 en 13 juni 2006 tot wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, is in uitvoering.

- Een omzendbrief inzake huisarrest ten aanzien van de politiediensten betreffende de wetten van 15 mei 2006 en 13 juni 2006 tot wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, is in uitvoering.

Congres Jeugddelinquentie "Op Zoek naar passende antwoorden" 23 en 24 maart 2009

Actoren Publieke actoren

- FOD Binnenlandse Zaken
- College van procureurs-generaal
- Vast commissie op de lokale politie
- Ministère de l'aide à la jeunesse, Communauté française / Direction générale de l'aide à la jeunesse
- Vlaams ministerie van welzijn, volksgezondheid et gezin
- Beleidscel integrale jeugdhulpverlening
- Agentschap Jongerenwelzijn
- Délégué général aux droits de l'enfant
- Kinderrechtencommissariaat
- Commission nationale pour les droits de l'enfant

1. Resolutie 40/33 aangenomen door de Algemene Vergadering van 29 november 1985.

2. Resolutie 45/112 aangenomen door de Algemene Vergadering van 14 december 1990.

3. Resolutie 45/113 aangenomen door de Algemene Vergadering van 14 december 1990.

4. Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, en de Gemeenschappelijke Gemeenschaps-commissie, betreffende de organisatie en de financiering van het herstelrechtelijk aanbod bedoeld in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade en het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse gemeenschap, de Franse gemeenschap, de Duitstalige gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de organisatie en financiering van de ouderstage, zoals vastgelegd in de wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade.